

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVI.

V Ljubljani 1. svečana 1863.

List 4.

Ura katoliškiga kristijana.

Ko zvečer je ura šest odbila,
Sin in Mati sta se poslovila.
In ko sedem bije, Jezus že
Vmiva vsim aposteljnam noge.

Osem bije, zakrament Telesa
In Kervi že molijo nebesa.
Ob deveti pa Gospod poti
Tam na Oljski gori sveto kri.

Ob deseti vidi bleda luna
V sencu oljk tam Judeža lizuna.
Ob enajst' pred Kajfežem stoji
Bog — strašno zanušnico dobi.

Polnoč je. Zveličarja pahajo
Na dvoriše. Ga gerdo imajo.
Ena bije že po polnoči.
Jezusu zavežejo oči.

Dvé je. Peter — oh nezvesti! pravi:
„Ne poznam Ga.“ — ino preč se spravi.
In ko bije zjutrej ura tri,
Mili Jezus strašno že terpi.

Štiri je. Ze zbirajo se priče,
Vsa derhal Gospoda k smerti kliče.
In ko bije v mesti ura pet,
Jezusa peljajo k sodbi spet.

Šesta pred namestnikom cesarja
Vid'la je nebešk'ga poglavarja,
In ob sedmi Jezus že stoji
Pred Herodam kraljem, in molči.

Osem je. Z Barrabatam na strani
Ga Pilat pokaže množ'ci zbrani.
Ob deveti je pa Božji Sin
Pri steburu razbičan in terpin.

Ob deseti s cunjastim škerlatam
„Ekce homo!“ stal je pred Pilatam.
Ob enajst' Mu rame križ teži,
Ob dvanajsti pa na križ' visi.

Mat' pri križ' je v žalost zatopljena;
Na njo se ozre, ko bije ura ena.
Dvé je. Strašno žejo zdaj terpi,
Pa še kaplje vode ne dobi

Tri je. Zdaj razpokane clo skale:
Bog umerl je, judam so sprič'vale.
In ob štirih prebodli so mu stran —
Glej, tako je Jezus bil darvan!

Pet je. Dva moža sta s križa snela
Sveto truplo. — Mat' Ga je objela.
Bog, ki nos' veseljni svet na dlán'
Je ob šesti v skalo pokopan.

To je ura vsakiga kristijana.
Bogoljubnim dušam nar bolj znana,
Rado na njo se okó ozre,
Ker le ona vsaki čas prav gré.

Osemnajststoletnica sv. Marka in sv. Mohora v Akvileji.

Gosp. Kaffol je v 35. listu Zgod. Danice omenil, da bi l. 1863 ne imeli samo tisučletnice ss. Cirila in Metoda obhajati, temuč tudi osemnajststoletnico sv. Mohora v Akvileji. Da bi skazal to letnico, se imenovani gospod ozira na imenik akvilejskih škofov in patriarhov, kakor se nahaja v duhovskem imeniku goriske nadškofije; v daljno pretresovanje se on ne spuša. Če pa hočemo kaj temeljitega o tej reči, je treba pogledati na dokaze, na ktere se letnica 63 pri sv. Mohoru opira.

Sv. Mohor, ali prav po greški obliki Hermagoras (ne vém, kaj da bi v razlagi tega imena premagovalo, greške besedi *Ἡρώς* in *ἀγρός*, ali slovenske germ in gora) — je bil učenec sv. Marka evangelista, in sicer tako, da ga je učenec Gospodov, če ne spreobernal, saj našel v Akvileji, in ga po tem pervaku aposteljnov sv. Petru priporočil za škofa ondašnjega mesta. Spričevanja o tem se nahajajo v starih martirologijah ali zapisnikih svetih mučencov in družih služabnikov Božjih, dalje v djanji Svetnikov, ki je zbrano v obširnih bukvah slavnoznanih Bolandistov. (Primeri: de Rubeis. Monumenta eccl. Aquilejensis). V stari martirologii pri Rossweidu stoji ob kratkem: „12. julija. V Akvileji spomin sv. Hermagora škofa, učenca sv. Marka.“

V Usuardovi in sedanji rimski martirologii je nekoliko daljše: „12. julija. V Akvileji god sv. Hermagora, učenca sv. Marka evangelista, in prvega škofa tistega mesta: kateri je po čudežih ozdravljanja, in po stanovitnosti v oznanovanji, in po spreobračanju ljudstev, mnoge plemena hudih muk poskusil, poslednjič s Fortunatom svojim levitom vred s smertno obsodbo večno zmago si zaslužil.“ V svojem letniku za čas cesarja Klavdija piše Adon: Evangelist Marka je evangeli, kterege je bil v Rimu spisal, po Petrovem po velji naj poprej v Akvileji oznanoval; in ko je bil ondi Hermagora njegov učenec za škofa vstavljen, je sam v Egipt potoval. V spisu Pavlina diakona o Metskih škofih na Francoskem se tudi bere: „Ko je sv. Peter v Rim prišel, je razposlal naj boljše može, da bi večje mesta Kristusu pridobili. Tedaj je poslal Apolinara v Raveno, Lucija v Brunduzijo, Anatolija v Milan, Marka pa, ko je bil svojega tovarša Hermagora ondi pastirja postavil, je bil v Aleksandrijo poslan.“

Bolandisti v djanji svetnikov 12. julija stavijo: „V Rimsko mesto je pripotoval sv. Peter apostelj sv. Pavlom aposteljnom vred; pripeljala sta seboj sv. Marka, in on se je z njima mudil v rimskem mestu. Tedaj mu reče sv. Peter: Kaj se tukaj mudiš? Glej

ti si obilno podučen v vsem, kar je storil Gospod Jezus Nazareški. Vstani in idi v mesto, ki se imenuje Akvileja v istrijski deželi, da bodeš oznanoval ondi besedo Gospodovo. Po tem je sv. Marka sprejel prvi delež in škofovo palico, je nastopil pot, ter je sel in prišel v rečeno mesto, ki se imenuje Akvileja. Ko je pa prišel v rečeno mesto, je ondi našel mladenčca po imenu Atulfa, sina Ulfina blagorodnika in pervaka v mestu, kteriga je ozdravil gobove bolezni. In ko je sv. Marka ondi nekaj let učil, se je v njegovem sercu želja obudila, da bi sopot vidil obraz sv. Petra. Ko je Marka evangelist iz Akvileje se hotel ločiti, da bi zopet v Rim potoval k sv. Petru, so si kristjani akvilejski pastirja prosili. In on jim je napovedal, naj sami izvolijo, kakorsnega hočejo, moža prav kersanskega. In množica ljudstva si je izbrala zalo in vredno osebo, po imenu Hermagora. Taisti je v Rim potoval s sv. Markom in je od sv. Petra prejel škofovo palico in skrivnostno pokrivalo z blagoslovom, ter je postal prvi škof v gornjeitalijanski krajini. Ko se je bil v Akvilejo povernil, je svojo cerkev v red djal, in mašnike in levite posvetil. Po tem je v Terzaško mesto mašnika in diakona napotil, in po družih mestih je enako delal. Shajale pa so se k sv. Hermagoru škofu vse ljudstva gornjeitalijanske krajine, ko so vidili njegove čudeže, in ker se je po njem množila sveta vera, malikovavcov nespamet pa sramotila. Ta čas pa, ko je Neron cesaroval v Rimskem mestu, je taisti v Akvilejsko mesto poslal oblastnika Sebasta po imenu, da bi v tem mestu vladal. Hermagora je bil pred oblastnika poklican, in z raznimi mukami natezan, z biči raztepen, s pezo in razbeljenimi platami terpinčen; Poncijana jecniga čuvaja, in Gregorja, čigar sina je bil hudiča rešil, pa je h Kristusovi veri spreobrnil. Ko si je pa duhovstvo in ljudstvo naslednika prosilo, jim je v to odločil Fortunata diakona, kteriga je bil iz mladiga v Božjem strahu izredil. Pa tudi ta je bil po oblastnikovem povelji zgrabljen, in s sv. Hermagorom škofom vred je bil ob glavo djan po rabeljnih, ki so bili v ječo postani.“

Takošne so stare spričevanja o sv. Mohorji. Iz njih je toliko jasno, da ta apostoljski mož je v dneh cesarja Nerona prvi škof bil v Akvileji, in sicer odločen po sv. Marku, in posvečen po sv. Petru, in da je tudi v tistih dneh po častiti zmagi življenje dal za Kristusa; v katerem letu tega cesarja, ki je vladal od l. 54 do 68, pa da je slavno smert našel, to iz prej povedanega ni jasno. Kaj bolj natančnega se zamore le po tem določiti, če se vé, kdaj da je sv. Marka evangelist prišel v Akvilejo.

Po spredaj naznanjenem letniku Adonovem je sv. Marka prišel v Akvilejo za čas cesarja Klavdija, ki je gospodoval od l. 41 do 54; ker je sv. Peter pervikrat prišel v Rim l. 42, bi se dalo misliti, da je sv. Marka že takrat z njim došel v tisto mesto, in bil po tem poslan v Akvilejo. Res se bere v djanji sv. Domnija, Salonskega škofa v Dalmaciji (glej Farlati Illyricum sacr. tom. I. p. 414), da je sv. Peter po tem, ko je svoj pastirski stol v Rimu bil vstavil, za konsula Krispina in Tavra, to je l. 44, na vse zahodnje dežele razposlal oznanovavce Kristusove vere, namreč Marcijala v Galijo, Prosdocima v Padova, Domnija v Salono, Andronika v Sirmijo, Marka pa v Akvilejo. Druge spričevala, ki govorijo razun prejšnjih še o prihodu sv. Marka v Akvilejo, namreč zapisniki Mantovanskega zbora iz l. 792, pesem sv. Pavlina škofa o sv. Marku iz ravno tistega časa, in letniki Akvilejskih škofov pa ne dajo nikjer nobenega zaznamka za čas tistega prihoda.

Vender v dneh cesarja Klavdija ni verjetno, da bi bil sv. Marka prišel v Akvilejo, ker je tisti čas še hodil s sv. Pavlom in sv. Barnabom. Po preganjanji Herodeževem se je sv. Peter iz ječe rešen iz Jeruzalema drugam obernil; je namreč v Rim se podal, in ondi svoj stol postavil. Takrat, to je l. 42, je šel sv. Marka s sv. Pavlom in sv. Barnabom v Antiohijo, od tod pa v Ciper, in potem v Pamfilijo: ondi pa se je ločil, in se je vernil v Jeruzalem. (Ap. dj. 12, 25. 13, 13.) Pri apostoljskem zboru l. 50 je bil sv. Peter zopet v Jeruzalemu, ter je z drugimi aposteljni vred razsodil vprašanje o veljavi judovske obreze; po tem je obhodil razne dežele v sprednji Azii, kakor se da soditi iz njegovega pervega lista (1. Pet. 1, 1); poslednjič se je čez Korint zopet povernil v Rim, in je ondi se daroval za Kristusa v smert. Sv. Marka pa je nekaj časa po Jeruzalemskem zboru l. 51 z Barnabom šel v Ciper (Ap. dj. 15. 39); pozneje pa l. 61 do 63, ko je bil sv. Pavel pervikrat v Rimu v ječi, je bil imenovani učencem zopet pri njem, kakor kaže list do Kolosanov (Kol. 4, 14); zopet ko je bil drugič v Rimu v ječi l. 66 do 67, je sv. Pavel s Timotejem iz Efeža vred tudi sv. Marka poklical k sebi, kakor razodeva drugi list do Timoteja (2. Tim. 4, 11).

Po tej razlagi se naj ložje da soditi, da je sv. Marka o prvem jetništvu sv. Pavla, tedaj med leti 61 do 63 v Rimu s sv. Petrom se snidel, in da je tudi takrat v Akvilejo bil poslan. Za to dobo pričuje tudi druga okolisina. Kakor kažejo Adonovi in akvilejski letniki, je sv. Marka v Akvilejo prinesel spis svojega evangelija; še se je ondi dolgo hranjeval tak star spis, od kteriga sta se l. 1355 cesarju Karolu IV. dala dva lista. Sv. Marka pa svojega evangelija po splošnem zročilu ni pisal pred sv. Matevžem, to je, ne pred l. 61; zakaj kakor sv. Irenej pričuje, je sv. Matevž svoje bukve na svetlo dal, ko sta sv. Peter in sv. Pavel v Rimu sv. evangeli oznanovala, to je tedaj l. 61 do 63; zakaj na poznejši čas, na l. 66 ali 67, kakor nekteri razlagavci hočejo, vender ne kaže, da bi se spisovanje svetih evangelijev odkladalo. Po takem je leto 63 naj bolj verjetna doba, o kateri je sv. Marka bil v Akvileji, in o kateri je tudi sv. Mohor ali Hermagora nastopil pastirstvo vernikov Kristusovih. In če doslej se še ni nobena stoletnica o prihodu sv. Marka evangelista, in o nastopu sv. Mohorja škofa v Akvileji obhajala: bo vender enkrat čas, se tudi spredramiti in slovensko ljudstvo tudi za to prebuditi, naj bo Bogu in njegovim svetim služabnikom hvaležno za prvotni dar svete vere.

Kako se 80letin vojaški častnik za vero poganja.

(Iz zgodovine 23 japonskih mučenikov.)

Ob tistem času, ko so po Tajko-Samatovim povelji na Japonskim misijonarjev in družih kristjanov za smert iskali, so ondotni kristjanje neizrečeno gorečnost skazovali za Boga in sv. vero. Vsi so bili pripravljani življenje dati in še sami so se naznanovali in beričem v jetništvo ponudili.

Spomina vredno je obnašanje nekiga 80letniga vojaškiga častnika ali oficirja, ki je bil 6 mesecev poprej keršen in se evangelske pohlevnosti še ni bil naučil. Pripravljal se je torej na zadnjo vojsko po svoji šegi, spomnil se je, s koliko serčnostjo se je vojskoval ko je bil mladenec, in začne sabljo brusiti. Njegov sin mu pripoveduje, de prvi kristjanji so umirali za Boga brez zopervanja: on pa hud — in zakliče: „Meniš kali, de se ne bomo branili in bomo kakor mevže se dali poklati? Moj sin, hočeš mar

moje ime oskruniti? Hitro pojdi za menoj k dobrim očetam duhovnam. Ako se jih vojaki le dotaknejo, jih bom čest sam pobil, kakor sim star. Ako mi pa orožje in roke odbijejo, rad umerjem kakor mučenec.“ — Ali, ljubi oče, vi ne razlagate prav evangelijskih nauk. Sej ni de bi človek smerti naproti šel, dostikrat je še celo prav se ji ogniti. „Jest imam sinčka, edino upauje naše hiše; pojdite z njim na kmete!“ mu sin odgovori. „Kaj pa de!“ kliče serčni starček; „jest bom bežal pred smertjo, ki sim ji v 40 bojih neprestrašen v lice gledal? Povém ti, prvi, ki se nas loti, ne bo unesel cele glave.“ S takim terdim govorjenjem stopi v stanovanje svoje sinahe ali sinove žene in jo najde pripravljati novo obleko; tudi služabniki letajo sem ter tje, eden nese v rokah svoj križec, drugi roženkranc, tretji svetinjo. Na vprašanje, čemu to? mu odgovorijo, de se k marterstvu pripravljajo. „Kakošno orožje je to?“ zakliče; „in ti, moja hči, počimu ti bo nova obleka? Si mar povabljena na godovanje?“ „Sim, ljubi oče,“ odgovori mlada žena, „praznično hočem napravljena biti, ko me bodo peljali, de bom križana; ker slišala sim, de vsi kristjanje morajo tako umreti.“ — Rekla je pa te besede tako mirna in zadovoljna, de je starimu očetu s tem jeza upadla. Gleda jo tiho nekaj časa, in kakor de bi se iz spanja prebudil, svoj meč deleč od sebe zadegá, poiše roženkranca in kliče: „Tudi jest hočem tako umreti, kakor vi drugi.“

Ali bi se dalo našim slabovernikom se kaj pomagati?

II.

Zakaj se Nace in Boštjan za reč, ki ni kozje dlake vredna, tako na glas poganjata, de se skorej zidovi po ulicah tresejo, kodar gresta? Zato, ker Nace vé, de ima prav, Boštjan goljfan pa mu svojeglavno kljubuje. Skušnja namreč uči, de spoznane resnice si ne damo spodbiti; človek ima čutilo za resnico.

Obernimo pa to na vero. Ti si katoličan, kaj ne? Zakaj tedaj molčiš, kadar se čez tvojo vero zabavlja? Zakaj te nar manjši ugovor od nar nevednišiga Boštjana, od nar bolj razuzdaniga človeka stori maloserčniga, omotljiviga in si ne veš in nočeš pomagati? Ali zakaj ti od vere tako govoriš, kakor bi tebi to mar ne bilo, kakor bi bila to le samo reč duhovnov? So mar le samo duhovni k zveličanju poklicani? Pa zakaj si ne veš pomagati, ako ti razberz-dane usta natvezajo, de to ali to ni greh? Zakaj mu verjameš zoper svojo vero in pamet? Zakaj se daš v greh zapeljati, ko ti ga hvali, in laže, de ni greh?

Ti nisi v veri dosti podučen in uterjen; ti ne veš, zakaj veruješ in še tudi ne, kaj ti je verovati. Ti zavolj svoje nemarnosti nisi prepričan, de vera je od Boga, „ki ne more ne goljufati, ne goljufan biti.“ Ti bereš in poslušáš vse, kar ti zamore vero omajati in spodbiti, bodi si „Reform,“ „Presse,“ naj hudovoljniji romane, naj gadniši igrokaze, in kar si bodi veri nasprotniga, desiravno ne znaš nič razločiti, kaj je laž, kaj pa resnica, ker nisi nikoli še prebral nobeniga večiga katekizma, nobene dogmatike (vérne), poslušáš le malokterikrat kako pridigo; še spiše v „Danici“ prezreš, kateri niso od „stotnika 300 zelenih,“ ali od pogovorov med „Kumam in Triglavam...“ Pri vsem tem pa hočeš vender „zoper vero“ modrovati, ti, ki ne znaš nič družiga kakor vero zaničevati, kar zamore vsak jud. Ti ne veš več „šest resnic,“ „Božje zapovedi“ bi komej stlačil (razlagati pa ne znaš nobene), „cerkvenih zapoved“ že davno več ne znaš; vsak kmetič vé več iz keršanskiga nauka mem tebe. Ali je potlej čudo, de te vsak zapeljivec lahko poseka, te lahko v samiga juda ali turka spreoberne, če le hoče? Začni se vere učiti, de jo boš vedil, kakor; potem te bodo njene resnice ogrele

in tudi k službi Božji, k postu, k spovedi, k treznimu življenju spet vnele; potem se boš tudi znal pognati za svojo vero. Brez vere pa, veš, de „ne moreš Bogú dopasti.“ (Hebr. 11, 6.)

Ebn-el-Mažazi.

(Arabska za predpust v domestilo in nedolžin sméh tistim, ki ne išejo razuzdanega pusto-vanja.)

Bil je v Bagdadu človek, Ebn-el-Mažazi, ki je pripovedoval stoterih burk in osoljenih kratkočasnic. Prečudno bistroumen je bil in ni ga mogel človek poslušati, da bi ne bil smeha pokal.

Poslušajte, kaj je sam pripovedoval, da se mu je bilo pripetilo. Neki dan sim bil pri vratih pred kalifovim dvorom, in kratkočasil sim ljudstvo s smešnimi pripovedkami. Eden Moataddatovih služabnikov se je bil za menoj posadil. Svoj pot začnem praviti dogodbe, kakorsnih so strežaji kdaj doživeli. Kar odide, in čez nekaj časa se zopet verne. Prime me za roko in reče: „Šel sim bil v stanovanje kalifovo; stal sem pred njim, mislil pa sim náte in na tvojo gorico. Sméh mi uide. Kalifu se to čudno zdí in reče mi: Kaj pa ti je? Odgovorim mu: Blizo vrát je nekaki Ebn-el-Mažazi, ki čudne reči pripoveduje. Ko bi bil kamen, mora se smejati. Nato mi kalif veléva, da naj te pred-nj pripeljem. Nočem pa drugač, razun da mi daš polovico darila, ki te bo doletelo.“

Misel na to darilo mi zbudi poželenje, in rečem mu: Gospod, jaz sim ubožin človek, in imam deržino; ali ste zadovoljni s šestino ali četertino? ... Ni se dal nič premakniti.

Pelje me noter; pozdravim kalifa, in kalif mene. Oči ima vperte v neke bukve; skorej vse prebere, jaz pa pred njim stojim. Poslednjič jih zapre, me pogleda in reče: „Ti si Ebn-el-Mažazi?“ — „Sim, velévník vernikov;“ — tako sim se mu odrezal. — „Pravili so mi, da ti pripoveduješ čudne in smešne vestorije?“ mi dalje reče. — „Gospod,“ mu odgovorim, „sila človeka rokodelstva uči. Res je, zbiram si krog sebe poslušavcov, si išem pridobiti njih dobrovoljnost, in skušam njih dobrotnost“ — „Dajmo poskusiti tvoje predalčke,“ — pristavi kalif; „ako me ti na sméh pripraviš, dam ti dva tisoč drahem; ako me pa ne usmejaš, kaj mi boš ti dal?“ — „Nič vam nimam ponuditi, kakor le svojo glavo,“ mu rečem. „ant boste ž njo storili, kar vam bo drago.“ — „Je že spodobna ponudba,“ reče Moataddad. „Da veš tadaj! ako me ne spraviš v sméh, ti jih bom dal deset s tim-le mehóm na tilnik.“

Rekel pa sim sam pri sebi: Veš kaj? emir ali princ ne tepe, kakor le s kako lahko in mehko rečjo. Pogledam na mesič, ki je bil iz marokina in oběšen v kotu njegove dvorane, in rečem: Ne motim se, v tem mehu naj berže da bo sapa ali zrak. Ako kalifa na sméh pripravim, je moj dobiček; ako pa ne zmorem, je pač prava reč! Deset udrihov z mehóm, ki je z vetrom napolnjen, bom lahko prenesel.

Začnem tedaj soliti dobrovoljke, beduinske krémjljice, besedne smešnice, pripovedke Kadisanov, Nabačanov ^{*)}, Zendjanov ^{**)}, marnje rokomavzarjev, turkov, — vse vse sim iztresel, kar sim jih znal in vedil. Poslednjič se moj predalček izprazne; glava me začne boleti; prihajam mlačin, na zadnje merzel. Vsi strežaji za mano so se smejali, da bi bili hitro popokali; kalif sam je ohranil neskaljivo resnobo. „Pri koncu sim,“ rečem kalifu; „kosmata kapa! nisim ga še vidil človeka, kakorsien ste vi.“ — „Je tedaj konec?“ me vpraša. — „Samo eno reč imam še po-

*) Neki vašani v Irak-arabii, poljodelci, ki pa se za butice štejejo.

**) Cigani.

vedati.“ mu odgovorim. — „Govóri tedaj!“ — „Obljubili ste mi jih za darilo deset na tilnik,“ mu rečem: „dajte mi jih tedaj, vas prosim, in pridenite jih k temu številu še deset družih.“ Gre mu na sméh, pa zderži se in reče: „Je že prav!“

Prihulim mu svojo glavo. Ko me pervikrat ogerne, se mi je zdelo, da se je stolp na-me zvernil. Méh je bil namreč s peskom napolnjen. Deset mi jih je naštel, vidilo se mi je, da mi vrat razpada v šibre; úsesa so mi zvonile; oginj mi je iz oči švigal: „Gospod! eno besedo.“ zakričim. Že se je nastavil, da bi mi jih dvajset doveršil, vendar se ustavi. „Kaj češ?“ mi reče. — „Po verskih postavah ni nobena reč tako hvalivna, kakor mož beseda biti,“ mu rečem. „in nobena tako grajavna, kakor se skazati figa-moža. Lejte! zavezal sem se bil služabniku, ki me je semkaj pripeljal, da bom z njim delil svoje darilo, kakoršno že bude, veliko ali majhno. Po vaši velikoserčnosti in radodarnosti ste blagovolili dvojnato darilo odmeniti: jaz imam zdaj svojo polovico: druga polovica je njegova.“

Ta beseda je kalifa v tolik sméh zagnala, da se je znak na tla vergel; z rokami luskal, z nogami butal, se za trebuh deržal. Na poslednje se umiri in reče: „Pripeljite onéga pred-me!“ in zapové, da naj se mu nasteejo, kar jih je bilo še ostalo. „Kaj pa sim zadolžil?“ tarna služej. — Jaz, jaz — mu rečem — sim zagrešil in to zaslužil; ali ti si z mano „v španovii.“ Meni so izplačali moj delež, zdaj bodo pa tebi tvojega.“ — Tačas pa, ko so mu jih mérili, mu jamem očitati ter mu tako-le govorim: „Ti nisim kalj pravil, da sim ubožin, in da imam deržino; ti nisim razkladal svoje reve in te prosil, da bodi zadovoljin s šestino ali četertjo? ti pa si hotel le polovico. Naj bi bil jaz vedil, da od povelnika vernikov ne dobóm drugega darila razun tepenja: bil bi ti vse skupaj pustil!“

Kalif se med tem pogovorom v novo zakaahlá. Kadar je bil pa terpin prejel svoj delež, vzame Moataddad mošnjo, v kateri je imel dva tisoč drahem, in jih razdeli služabniku in meni. Pa sim jo pobral.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Za slovesno tridnevnicó v frančiškanski cerkvi B. M. Device pred mostom se delajo priprave. V Svečnico popoldne od 2 do $\frac{1}{2}$ 3 popoldne bo slovesno zvonjenje k delapustu tridnevnicó naznanovalo, in zraven družih opravil, kakor smo že naznanili, bo ta dan po večernicah slovesno blagoslovljevanje v ta namen malane podobe 23 japonskih mučencov; o $\frac{1}{2}$ 4 vvodni cerkveni govor.

Iz Ljubljane. Nar bolj znatna reč v poslednjih sejah ljubljanskega deželnega zbora je bilo 28. u. m. poganjanje, da naj bi se hitropisne naznanila deželnega zbora tudi Slovence naznanovale, namreč v slovensini. Ker je bilo pa po dolgem in gorkem besedovanji na obé strani enako glasov, nasvet dr. Wurzbachov v prid slovensini ni zmagal. Komu bo ta upor zoper slovensino koristil, kdo vé? Nemšini gotovo ne, in možje s svojim zopervanjem bodo zanesljivo bolj pozitivili sebi nasprotni oginj, kakor bi ga s podpiranjem. Ker se je pa o tej priliki zopet slišal prečudni ugovor, kakor bi Kranjci ne umeli tako imenovane nove slovensine, naj povemo, kar vemo zastran tega.

Bukve za slovenski narod, pridige, povesti za mladost itd. se pišejo v ravno tem jeziku, kakor spisi v „Danici,“ in kadar se dajo n. pr. pridige, Šmarnice itd. v natis, se ravno tako natisnejo, kakor so bile ljudstvu govorene ali brane. Nikoli pa še nisimo slišali, da bi nas ljudstvo ne umelo, kadar ga učimo, in ravno tako menimo, da se jezik v Danici in po družih spisih, razun k večemu v kaki obliki, ki je ljudstvo še ne spazi, ne loči od besede družih slovenskih časnikov. Beró pa Danico in imenovane

bukve tudi taki Slovenci, ki nikoli niso šole vidili, in vendar jih umejo. „Slovenski prijatelj“ razglasuje iz Celovca pridige in nauke v ravno taki besedi, duhovni jih rabijo, in ljudstvo jih dobro umé. Kje je tedaj resnica?

Iz Ljubljane. Znani marljivi slovenski pisatelj gosp. France Malavašič je 28. u. m. zjutraj tukaj v Ljubljani umrl.

Iz Ljubljane. (Dvoje vprašanje, ki na nji prav odgovoriti, globoko sega v družno življenje našiga naroda in njegov blagor.) (Konec.)

Drugo, kar gotove pomoči potrebuje, kakor kervava rana, je naša odrasena, posebno moška mladost, ki se pogosto spridi, de je vsa razujzdana, namreč doma do staršev brez pokoršine, do Boga v cerkvi brez pobožnosti, po noči drugod razsaja, v družini zarobljena in k pretepanju nagnjena, kletve in pijančevanja vajena, in dostikrat tako obdivjana in brezserčna, de vse lepe besede nič več ne opravijo, vsi dobri zgledi brez sadú ostanejo, celo dobri vtisljeji mladih let zginejo, in tako popačeni se dervé v nar večí nesreče — dušne in telesne!

Kaj je namreč večkrat vzrok grenkih solz pri starših, kaj vir pohujšanja za mlade, kaj strah za druge in žalost matere Cerkve, kakor ravno taka spridena mladost? In kaj se zamore pričakovati od takih neporednežev prihodnji čas za gospodarstvo ali pridnost, za strah Božji in zvestobo do Boga in viših! Ali ne zgubi narod ali dežela dobriga imena doma in drugod, če slišimo, de tudi po ptujih krajih se jih dovolj tako vede? Kaj se more upati za boljši zrejo prihodnjiga rodú? De kratko rečem, ali ne dela tak spriden mlad svet skerbi in žalosti slehernimu, ki to vidi in premišljuje, kam de bo to prišlo? Ni treba te žalostne prikazni dalje popisovati, ker jo vsak dan preveč vidimo. Vprašanje silno tehtno je spet: kako to napako odverniti ali saj zmanjšati? Vém, de lahko je reči: naj storé svojo dolžnost 1. starši, 2. šola in cerkev, 3. srenjsko predništvo in 4. gosposka. Pa kako, če starši zamudé to nadomestiti? Kako si hočejo vsi ti združeno roke podati, de njih trud ne bo brez vspeha? Kako slabe tovaršije in kerčme zatirati, kužljive zglede drugim v strah kaznovati, kako malopridno ponočevanje zatreti, grešne razvade, n. pr., kletve in pijančevanja odpraviti, ljubezen do čednosti in službe Božje spet v njih obuditi, ob kratkim, malopridne v keršansko trezne, pridne, pokorne, krotke mladenče spreobniti?

Ali bi ne bile spet tukaj kake keršanske družbe za razveseljevanje in kratek čas, pa tudi za modro obnašanje, pred vsim zdatne, kakor jih po družih mestih in deželah že najdemo (Jünglingvereine), ali kakor so po mestih rokodelske društva, ali bi se ne dale po deželi, in tudi po mestih za druge stanove po okolisinah podobne društva osnovati, kjer bi se med seboj pošteno razveseljevali, in se zavezali radovoljno, de se hočejo vse nerodnosti, nezmernosti, pretepev in ponočevanja varovati, za čast in dobro ime skerb imeti, v vsim zvesti in vestni biti, in tako za poznejši starost pravi keršanski značaj vtemeliti? Ali bi potem ne bilo kmalo veliko boljše? Ali bi se ne zaperla pot nezmerno veliko nerodnostim in pregreham? Več ljudi več vé, in več oči več vidi; zato prosimo druge modre in skušene možé, kterim je mar dušni in telesni blagor našiga naroda, naj to dvoje vprašanje prevdarijo, ter svoje misli zastran obeh razodenejo, naj pa v vsim djansko stran pred očmi imajo, lastnosti kraja in okolisin ne pozabijo, in sploh povedó, kar o tej reči menijo. Saj nas k temu priganja keršanska ljubezen in rodoljubje; s tim bi skazali svojimu narodu nar večí dobroto, bi si res lep spominek postavili s sredstvom, katero bi te nadloge odvernili ali saj zmanjšalo.

Tedaj pozor in serčnost! To dvoje vprašanje rešiti, naj se lotijo modri in skerbni možje, in naj nam naznanijo svoje misli v tih zadevah. Z bistroumnostjo, z dobrim

sercam in združeno močjo se odpravijo nar večji zadržki; zato tudi v tih rečeh upanja ne zgubimo, temveč resno skušimo, in blagoslov od zgoraj bo pomagal! — k.

„Cyril a Method“ slovaški list, zopet izhaja s prilogo „Slovesnost“ v Skalici, glavni list na 8, priloga pa na 16 dni. (Cena s prilogo vred 3 gold. 45 kr. na pol leta: „V Kutoch, posl. pošta Hohenau a Búr St. Georg in Ungarn.) Vrednik je znani dr. And. Radlinsky, pri katerem se tudi naročuje.

Z Gorenskega. — Obljubljen je petja ljubnim Slovencem do prihodnjega mesca majnika novi zvezek pobožnih pesem, po katerih bo naš vneti narod gotovo zopet radostno segel. Ker pa mnogo pri cerkvenim petju potrebnih reči še nimamo v nobenih pesemskih bukvah natisnjenih, je potrebno želeli, da bi se pri vravnavi prihodnjih pesemskih bukvic taisto vverstilo. Potrebno bi bilo na pr. v latinskem jeziku natisniti: Tantum ergo in Genitori; Magnificat in Responsorije pri peti sv. maši; po zahvalni pesmi; v dan sv. Rešnjega Telesa pri procesii, in one pri škofovem obiskovanji, ki sledijo pesmi: „Ecce sacerdos magnus.“ Tudi pete večernice (Vespere) so tu in tam po Slovenskem v navadi, pa to bi bilo morebiti že preobširno. Vender, zdaj je prilika za to. Vse te latinske reči bi se mogle prav razločno in z bolj tolstimi čerkami natisniti, ker je branje latinščine onim, ki jezika ne umejo, nekako okorno. — Tudi slovenske mašne pesmi „Pred stolom“ nimamo mende v nobenih pesemskih bukvah natisnjene; in vender se skoraj povsod poje. Te reči — če prav Vespere opustimo — so slovenskim pevcem vse potrebne in prederzujemo se prositi, da bi najdlje v prihodnjih novih bukvicah svoj prostorček. Spregovorili smo pa zato o ti zadevi očitno, ker „več oči, več vidi;“ — če vé toraj še kdo kaj drugega potrebnega v ti reči nasvetovati, je zdaj prav prilozni čas, da naj to stori. — Zdravo!

Rodoljub Podratitovski.

Iz Marburga, 21. pros. Slovesno vpeljevanje novoposvečenega kneza in škofa Lavantinskega prečast. gosp. Jakopa Maksimilijana je za 2. sveč. odločeno. Marburško mesto dela velike priprave za to slovesnost.

Iz Mariborske okolice. (Dalje.) Kungočarji se vselej v procesiji k Mariji podajo, kadar želijo kakovo posebno milost pri Bogu sprositi, ali pa kakovo nesrečo s svojega kraja odvertoti; — Arihovo nedeljo celo s presv. Rešnjim Telesom. In tistokrat se pri kapeli poje pesem:

„O ti lepa gospa, Marija gnadjliva,

K tebi o Matí čnes kličemo mi.

Pros'no, oberni k nam svoje oči.“ i. t. d.

O letnem času po sobotah pa imajo šolarji tam svoj shod, kakor odraseni v majniku, samo da se pesem izpusti. To je veselo.

Ko se je pri fari in cerkvi vse tako lepo vravnalo, so gosp. duhovni oca djali: dvoje še želim, in potem nič ne rečem, ako mi je umreti. Pervo je, imeti sv. misijon za svojo faro; drugo: kapelo na pokopališu sozidati, da bi se tam včasih za pokojne meševalo. In že ta advent so pokazali, da so misijon resnično želeli, ker poklicali so tri gg. oo. Lazarjane iz Celja, ki so od 7.—21. grudna obhajali sv. misijon, kterega so v nedeljo predi takole oznanili: „Dober hišni oče v jeseni po dokončanem težavnem letnem deli svojim domačim napravi gostijo, tako imenovane domlatke, naj si malo odehnejo in se razveselijo. Tudi mi smo imeli te leta pri cerkvi veliko težavnega dela; po dokončanem tem delu, bi se vam jaz rad za vse vaše dare in dobrote hvaležnega skazal, zato sem vam pripravil v tem adventnem času duhovne domlatke, in vas vse na to gostijo vabim; poklical pa sem druge gospode, kateri vam bodo stregli, in lomili kruh nebeški. Mi pa se čemo vsi vkup prav veseliti; zato pa hočemo že sedaj vse iz svojega serca odpraviti, kar bi nam utegnilo to občno ve-

selje kaziti“ i. t. d. Jaz nem na tenko popisoval, kaj se pri sv. misijonu godi, ker je večini brancev Zg. Danice znano, in tudi nema prostora za tako obširno popisovanje. Le nekaj malega naj omenim o misijonskem začetku in nja koncu. O začetku so gosp. domači oca govorili in rekli: „Gospodar, ki svojega vinograda sam obdelati ne more, si pokliče pomočnikov, ki mu pomagajo nograd verdjati (v red spraviti). Tudi meni je Bog duhovno gorico za obdelovanje izročil. Dolge leta jo že obdelujem, in mi bo skoro od nje že treba Bogu odgovor dati. Pred ko se to zgodi, sem si naprosil pomočnikov, da mi vinograd verdenejo, ker sem sam dosti zamudil: nekaj po človečji slabosti, nekaj pa tudi, da že edne leta, kakor vam je znano, boleham, in toraj ne morem več vsega tako opraviti, kakor bi želel. Da bom tedaj ležji obstal pred Bogom sodnikom, vas prosim, ljubi duhovni gospodi! poravnajte in popravite vi, kar sem jaz zamudil in zanemaril, in posebno pri delitvi sv. zakramentov se prenašli; imejte pa tudi z nami poterpljenje.“ Že pri tih besedah je po cerkvi bilo vse v solzah. In ko g. o. misijonar na prižnico stopijo, in z milo besedo razložijo namen svojega prihoda, in ko slednjemu, se nar večim grešnikom dajo upanje do zveličanja, so bile vseh serca mehke, in da bi bili verne pobarali, ako se odpovejo grehu? bi bili od njih z močno besedo, ko z ednega gerla, odgovor čobili. „Odpovemo se!“ Vidilo se je, da je beseda Božja padla na dobro zemljo in bo nosila stoversten sad.

Od začetka že je bilo oznanjeno: naj se zunanji ne vrinjavljajo in domačim nadležnosti ne delajo, ker je cerkva silno tesna, in ker je ta pobožnost le samo za domače, in le samo toti se bodo spovedovali. In tako je tudi bilo. Pri pridigah so bili večji del sami domači, tako tudi pri spovedi; opravljale so se same dolge spovedi, razve tistih, ki so jo že opravili. Slednji den sv. misijona, 4. adventno nedeljo, je bilo občno slovesno obhajilo vsch farmanov. Obhajali so jih preč. g. korar in mestni dekan Kostanjovec, kterim so stregli preč. g. Matijasič, dekan Jareninski in konsistorialni svetovavec. Sedaj je vsa fara očisena, in z Bogom spravljena. O da bi vsi to svatovsko oblačilo milosti Božje do svojo smerti čisto ohranili! — Tako se naj ležji dosege pravi namen sv. misijona.

Res, lepo in veselo je, ako se tudi sosedske fare sv. misijona vdeležijo; pa za domače to ni dobro, posebno če za dolge spovedi ni spovednikov zadosti, ker na dobrih spovednikih je o misijonu naj več ležeče. — In tujim tudi ni veliko pomagano, ker toti navadno samo ene kratki pridjejo, toliko da se spovejo, in nektere pridige čujejo. Hrup in šum je sicer velik: ljudi privre, da je vse černo, po cerkvi se vse tere in lomi, verni se pri spovedi gnjetajo in suvajo, spovednice prašajo, in spovedava se včasih, da je sda. Pa prav prava pot to ni. Pri večini teh ljudi je malo poboljšanja, tedaj od sv. misijona malo koristi. —

Popoldne je bil misijonski križ blagoslovljen in poznoje ta pobožnost sklenjena. Bili so resnično dnevi zveličanja; s solzami so jemali verni od misijonarjev slovo; marsikteri je zdihoval: prehitro nas zapusate, pa da mora biti, srečno potujte, ljubi duhovni očetje, vi ste mojo dušo rešili! Bog vam poverni vaše težavno delo za nas! (Konec nast.)

Od Mure s Štajerskega pišejo „Illasu“: V knezješkofijskem semenisu štirsko-graškem bodo bogoslovci 4. leta mesca mal. serpana razposlani v vinograd Gospodov, na duhovske službe, ker je verska zaloga iz gospodarskega ozira semeniskim stroškom številke tako pristrigla, de škof ne morejo vsih bogoslovcev celo leto v semenisu prehraniti. Iz ravno tega razloga jih škof v prvo leto niso mogli več kot 30 sprejeti. Semenise ima 86 bogoslovcev.

Iz Celovca piše „Priatelj“: Ze je minulo več tednov, kar so presvitli cesar v deržavnem zboru slovesno oznanili, da dobimo novo tiskarno postavbo. Danes imamo že 15. dan januarja, — pa še je ni. Pride pa gotovo — cesarska beseda nam je porok.

Zatorej vse čč. gospode, ki so si naročili „Stimmen aus Innerösterreich,“ prav lepo prosimo, naj nam ne zamerijo, da „Stimmen“ niso dobili. Mi za to kaj ne moremo, mi jih izdajati ne smemo, dokler nova postava ne pride na svitlo. Le še malo poterpite, — škode na dnarjih ne bote terpeli nobene: 28. januarja pride I. zvezek v veliki četertinki na svitlo.

Pa še ta overa bode nam izšla — na srečo; čas smo imeli, duhtali in prevdarjali smo, in glejte! prišlo nam je na misel, in sklenili smo, „Stimmen“ na svitlo dajati ne trikrat na teden, temveč vsak dan, in vender cene zvišali nismo.

Novi časopis naš, ki bo zagovarjal in branil vse pravice in svetinje naše, bode toraj izhajal vsak dan (le samo dni po nedelji in prazniku ne) na velikem papirju in bode Slovencom nadomestoval vse politične nemške časopise iz tujih krajev.

Naš časopis je dober kup tako, kakor vseh nemških nobeden. Velja le vsak dan po pošti prejeman za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četertinko leta 3 gold.; brez pošte pa 10, 5 in 2¹/₂ gold. a. v.

Visokocastiti gospodje naročniki! Vem, da si „Stimmen“ zdaj po povisani ceni ne more vsak za se posebej naročiti, — pa združite se vas več, delajte, da jih spravite v kavarne, srenjske uradnije, kerčme itd. Mislim, da vas ne bo grevalo: Roka roko umiva — pomagajmo tudi mi eden drugemu! Lepo prosim!

Kakor hitro se nova postava okliče, pošljemo dvakrat na vse strani notranje Avstrije od našega novega lista 5000 iztisov, kakor Nemci po latinsko pravijo „Probenummer,“ — deveti den po oklicu nove postave pa pride na svitlo prvi list „Stimmen aus Innerösterreich.“

Še enkrat prosim: Slovenci, posebno vi slovenski duhovniki, pustite nemške liste iz tujih krajev, večidel so nasprotni in sovražni naši veri in narodnosti, in akoravno nekteri tudi brani našo sv. vero in cerkev, — za naše narodne pravice in za naš jezik se pa ne poteguje njih nobeden krepko in odkritoserčno. „Stimmen“ pa bojo na vso moč branile vse naše — vero in narodnost in svobodo.

(„Stimmen“ bodo terdile to, kar je prav in pošteno pred Bogom in svetom; torej naj bodo serčno priporočene vsemu slovenskemu in neslovenskemu občinstvu. Vr.)

S Pivke. H. Ker po samim zdaj eden zdaj spet eden imenuje kako cerkev sv. Mohorja in sv. Marka na Slovenskim, naj jih soštejem tukaj vse, kar mi jih je znanih. Farne cerkve sv. Mohorja so: na Krajskim v Žuzembergu; na Primorskim v Terstu, Lindaru, Gradu, Renčah in Pečini; na Koroškim v Šmihoru, in na Štajerskim v Gornjim gradu. Poddružnice sv. Mohorja so: na Krajskim v Mateni poleg Iga, na Osolniku nad Sovro, v Zatrekvah nad Sefcami, v Grobljah pri Mengši, pri sv. Mohorji nad Moravčami, v Podzidu pri Trojani, v Podlipovici pri Kolovratu, v Selih pri Šmarji, na Libergi nad Litijo, v Moravčah poleg sv. Križa, v Goriški vasi pri Škocijanu, v Kerški vasi pri Cerklah, v Černeči vasi pri sv. Križi poleg Kostanjevice, na Korenim nad Polhovim Gradcam, v Podragi na Vipavskim; na Koroškim pri Koflah in pri Doberli vasi; na Štajerskim pri sv. Mohoru poleg Laškiga, na stari Sveti gori nad Podsredo, v Rajhenbergu, pri Šostanji, pri Šetatah, in pri Čadramu. To je lepo število, ktero kaže, da naj prva slovenska aposteljna v deželi nista neznana. — Farne cerkve sv. Marka so: na Krajskim v Cerklah poleg Kostanjevice; na Koroškim v Mavtnu; na Primorskim v Veprincu, Kačergi, Skodovaki, in na Morozinskim otoku. Poddružnice cerkve sv. Marka so: na Krajskim v Verbi pri Breznici, v Tehaboji pri sv. Križi, v Bušeci vasi pri Metliki, v Zabetih nad Vinico, v Zapotoku pri Soderšici, in v Vipavskim tergu. Tudi ta svetnik tedaj, ki ga je sv. Peter perviga poslal v Akvilejo, ni premalo znan na Slovenski zemlji. — V Ljubljani ste nekje v stolj-

ni cerkvi poleg sv. Petra in Pavla stale podobi sv. Mohorja in sv. Fortunata, tudi iz beliga kamna; davno ste že prešle, kje pač se zdaj znajdete? Tudi tiste bi bile lep spominček za sedanje leto.

Iz Primorja, 23. prosenca. Ljuba Danica! Blagovoli oznaniti to le novico. Pet ur hodá od Gorice proti jugu, uže na bregu jadranskega morja, stoji od davnih časov velikanski grad pozidan na čisto živi skali, s katero se grozivni valovi večkrat nemirnega morja poskušajo, ali vselej le sramotno ponižani odletajo. Ta grad je bil dolgo časa lastina visokorodnih grofov Turn-Valsasinskih. Njegov zadnji posestnik je bil grof Ivan Turn, več let poglavar (delegat) v Benetkah. Po njegovi smerti je postala celega Turn-ovega premoženja edina dedičnja njegova preblaga hčerka, grofičnja Tereza, ki je pred 13 leti svetlemu knezu Egonu Hohenlohe-Valdenburskemu roko podala v zakon. Ta zakonca stanujeta uže skoz tri leta vedno v omenjenem, popravljenem in silo olepšanem gradu, kterege je dné 16. prosenca t. l. posebna čast došla. Snidli so se bili tukej ta dan namreč trije škofi in več drugih prelatov. — Naj povem kako in zakaj se je to dogodilo. Svetli knez Egon Hohenlohe, lastnik Devinskega grada, je bil uže pred mescom povabil svojega bratunca, svetlega kneza Gustava Hohenlohe, nadškofa Edesanskega in milošnjika sv. Očeta papeža Pija IX., da bi o svojem potu iz Nemškega v Rim ga obiskati blagovolili in pri tej priložnosti kneževičema in princesnji zakrament sv. birmе podelili. — 16. t. m. je bilo njih željam vstreženo. — Tega visocega in povsod jako čislanege gospoda z osebnim poklonom počastit so se snidli ta dan v Devinskem gradu prevzvišeni knez in nadškof Goriški, škof Teržaški, prost Goriški, štirje drugi častni korarji, in domača duhovna. — Ob desetih zjutraj začnejo svetli vikši škof Hohenlohe duhovne opravila v prezali domači grajski kapelici; in seer narprej delijo omenjenim birmancem z ginljivo pobožnostjo zakrament sv. birmе in potem služijo sv. mašo, pri kterih opravilah sta jim stregla častna kararja, vv. čč. gg. Jožef Tuni in Janez K. žl. Dottori, in domača duhovna. — Po dokončanem opravili v cerkvi se zberejo vsi gosti v nar lepsi sobani celega grada in pričakujejo tamkej v prijaznih pogovorih čas obeda, ki se prične ob dveh popoldne. Ko so pri mizi vsi veseli in dobre volje, glasno zadonijo še iz grajske topovnice topovi enoliberniki in povzdignejo pričujočih radost. Na to izusti svetli knez Egon zdravico sv. Očetu, ko papežu in kralju, in po celi obednici se odmeva: „Naj živijo Pij IX. ko papež in kralj!“ — Milostljivi nadškof Hohenlohe napijejo pa na zdravlje bratancoma, viteškemu knezu Egonu in miloserčni knezinji Terezi. — Po obedu se še dve uri prijazno pogovarjajo, potem odidejo previsoko čč. gg. povabljenici vsaki na svoj dom; prezviš. vikši škof Hohenlohe pa jo odrinejo drugi dan ob šestih zjutrej zopet na Dunaj, od kodar se potlej skoz Francijo v Rim povernejo.

Res, visoka čast je došla Devinke grajsčane, in znamenit, nepozabljiv jim ostane dan 16. prosenca. — Pa kdor pozna njih življenje, mora spoznati in brez ovinkov izreči: „Vredni so tako visoke časti; ker njih pravno ali moralno obnašanje je na vse strani tako, da more vsim plemenitezem v zgled služiti. Duh pobožnosti, ponižnosti, miloserčnosti in radodarnosti gospoduje nad njimi. — Bog nam daj obilo takih žlahtnikov. — M—st.

V Gorici, kakor v „Naprej“ pišejo, bodo tudi letos zborne poročila po ravnopravnosti v italijansčini in slovensčini izhajale na svitlo. Prestavljal jih bo g. A. Marušič, učitelj veroznanstva na ondotni gimnazii. Že je prestavil zapisnike prve seje in ves zbor mu je za to izrekel očitno hvalo.

Iz Zagreba. Kako tukaj višji šolsko mladino v redu deržć, razun obilnih dokazov tudi to spričuje, da ni dosti kakor drugod, da je šolska mladina ob nedeljah in praznicah nazoča le pri sveti maši in pridigi, ampak tu mora tudi

vsaki dijak rimokatoliške vere *) iz nižjih šol o tacih duevih pobožno pričujoč biti pri popoldanski službi Božji, koja se obhaja v cerkvi sv. Katarine vsako nedeljo in praznik ob 3 popoldan. Občna dijaška maša je brez izjemka vsaki šolski dan v imenovani cerkvi ob 1/2 8, pri kateri se orglja in poje, da je veselje. Ginljivo je bilo poslušati prve dni tekočega leta, kako je po vsih cerkvah, kamorkoli si se podal, pelo vse, mlado in staro, moško in žensko, staro v obče poznato prekrasno pesem:

„Na to mlado leto veselimo se,
Mladoga kralja mi molimo.“

Ob nedeljah in praznicah ste za dijake dve pridigi; prva za doljne gimnazijalce pred mašo, in druga za dijake višjih gimnazijalnih šol po maši. Pervo pridigo ima čast. gosp. Miroslav Nagel, drugo čast. gosp. Aleks Štibohar; oba kateheta tukajšnje gimnazije, goreča za Božjo slavo, vneti za podučevanje mladine, pa tudi vsa iskrena domoljuba. Po tem opravilu imajo pravdoslovci v ti cerkvi svojo mašo. —

20. pros. se je praznoval tukaj nenavadni svetek; dan sv. Fabijana in Sebastijana. Imeli smo namreč procesijo iz cerkve sv. Marka, pri kateri se je nosilo tudi presveto Rešnje Telo našega Zveličarja. Od kod da je ta navada, ne morem prav povedati. Ljudje pripovedujejo, da je ta šega že jako stara, se ondaj, velé, ko je huda kuga razsajala po Zagrebu, so obljubili pobožni prebivavci tega mesta, če dobrotni Bog to šibo od njih odverne, da bodo vsako leto na dan imenovanih svetnikov za to v procesiji Njega hvalili in slavili. Po tej obljubi so precej tisto leto — kakor dalje pripovedujejo — slovesno spolnili to obljubo, in lej! koj je prestala kuga. Razun obilne množice dijakov sošlo se je bilo tudi drugih ljudi, posebno dosti pobožnih kmetov in kmetic iz bližnjih zagrebških sosesk. — Še nekaj. V Senju je bil 10. pros. velik požar, kateri je nekega ondotnega tergovca v eni noči pripravil na beraško palico. Vse mu je v prodajavnici pogorelo. Žena, hlapci in dekle, vsi so bili ožgani in ranjeni, samo razpelo, britka martra našega Odrešenika, viseče na zidu, ostalo je po čudežu čisto lepo in nepokvarjeno. Pobožnemu možu gotovo dobro dé, da mu je naj zlahtnejši biser nepoškodovan ostal v njegovi hiši. — Z Bogom! J. T.

Razgled po keršianskim svetu.

Kaj delajo ljudje po svetu? Lahj se med seboj koljejo in dobre ljudi preganjajo; — Amerikanci se med seboj koljejo; — Poljaki in Rusi se začenjajo klati; — Serbljani mende namerjajo, se s Turčinam klati; — Nemci se med seboj bodejo (nota bene: z rogmi); — Grecija je svojimu možu, perskemu Otonu, slovo dala, in snubi po Angleškim, Portugal-kim, Nemškim: pa povsod le železni pokrov na herbet dobiva, to se pravi, de nihče nezveste neče. V Mogunciji in drugod „liberalni“ korenjaki brezorožne ženske preganjajo, namreč usmiljene sestre. — Slabo znamenje našiga časa je, de šiši-miši „freimavrariji“ se celo po katoliških deržavah v naj višji deržavne službe vtikajo, ko je vunder znano, de so masoni priseženi sovražniki katoliške vere. „Belgijanski veliki mišnik je bil predsednik deželni zbornici; portugieski pa tudi med deržavniki, in na Francoskim nosi ondotni „grossmajster“ marsalsko palico, — akoravno so Belgija, Portugaliya in Francija katoliške deržave. — Džon-bull debelošobec je ob novim letu ponujal Piju IX. otok Malto v pribežališe, mende zato, de bi v njegovi nepričujočnosti toliko ložej šavsnil po cerkvi sv. Petra, ktere je lačen, pa tudi Francoze iz Rima spravil. Pij IX. so pa angleškemu poslancu povedali, de bodo v Rimu ostali. — „Liberalni“ časniki o vsaki priliki naznaujajo, kar bi radi: de so sv. Oče Pij IX. bolni.

Za zidavo neke nove cerkve na Dunaji so svitti kardinal Ravšer 60.000 gold. obljubili.

Na Dunaji je 19. u. m. umerl prečast. gosp. Jan. Mih. Leonhard, dioklecijanopoljski škof i. p., apostoljski namestnik c. k. vojne. Imel je že nad 80 let, in znan je bil zavolj posebne pobožnosti, zatajevanja samiga sebe in dobrotljivosti, kakor tudi zavolj velike učenosti in cerkvenih spisov.

V Palermi, kakor drugod po Laškim, so ljudje siti Garibaldeža in „edine Italije.“ Nedavno se je bral ondi na očitim kraji napis: „Slava Francišku II., kralju napolitan-skimu in sicilskimu. Iz dežele izdajavce in tatove! Gorjé mu, kdor to odterga!“ — Neki Onofrio Napoli, ki so mu sovražniki ubili dva sina in vse drevje posekali na njegovim dobrovem, pristavo požgali in čede pokončali, je bil ubežal pred gerdini; zdaj pa se je spet domú povernil s svojo staro materjo. Bil je na vse to slovesno mir sklenjen. Vender ostudno maševanje še ni bilo utolaženo: pri belim duevu so štirkrat nanj streljali, ko je ravno s svojo staro materjo šel, ktera je precej mertva obležala, on pa je bil ranjen. — Kdor taki stau svobodo imenuje, njegova pamet je nar veči sužnja.

Iz severne Amerike pripoveduje „Schles. Ztg.“ silo mično vojaško dogodbo. Grof Schweinitz-Crain, major in general-adjutant pri Poppovim vojnim kerdelu, silo sercin vojak, se je v več bitvah praviga junaka skazal. V bitvi pri Bull-Ruuns-u 30. v. serp. 1862 je sedem častnikov nasprotne vojske vjel. Ko mu je svinčenka pokrivalo vzela, ko mu je bil konj ubit, kartečna šibra pa ga je na nogi nekoliko ranila, je mirno in smeje vzel pokrivalo ubitimu vojaku, zasedel konja nekiga službniga streznika in zagnal se je na novo v boj, kjer so nar bolj krogle križem švigale. Še več taciga se pripoveduje. Nar večiga premisljka pa je to-le vredno: Bil je ženin mlade 19letne gospodičine, edini sin nekiga milijonarja; vender pa ga ne bo imela ne vojska in ne nevěsta. Nevesti je nazaj poslal zaročni perstan, s pristavkam: „Bog kliče — Cerkev je moja nevesta, prijatelj Vam bom zmiraj v molitvi, Vaš mož pa ne morem biti.“ Tudi od vojakov je slovo vzel, se podal v samoto ter se v vodbo zročil nekimu 30letnimu misijonarju, ki ga vse čisla za svetnika. Na Mont-Adam-u ob lepi reki Ohii, visoko na versacu, je samostan „pri Sercu Jezusovim,“ v kteriga se je prosil in je tudi sprejet. Ondi živi na tihem učenostim in pesništvu. V god čistiga spočetja je med velikimi slovesnostmi sprejel samostansko obleko in blagoslov. Ginljivo je bilo, ko je pel na glas, de je mogel slehern umeti: „Svetu hočem umreti — in Bogú živeti!“ — Sto — in stotero poslušavcov je klicalo amen. — Tukaj je klečal serčni, ponosni, lepi, preslavljevani vojsak, in prosil miniške haljice! Bil je kakor rozica cveteč, in ne bil bi kdo mislil, de je doživel že marsikako osodo in vihar, in skusil marsiktero menjo človeške sreče, kakor morebiti ne kdo drugi iz njegove deržite. General Rosenkranc, ki ga silno spoštuje zavolj njegove junakosti, in jest, sva ga bila šla 300 milj deleč gledat. Poslovil se je z nama, kakor se poslavljujejo prijatli: pa zares so njegovi prijatli z njim veliko zgubili, zakaj vsakimu je pomagal, kjer je le premogel. Imenuje se zdaj Pacific, taki, ki je mir dosegel, in pripravlja se z učenjem jezikov na misijonstvo. Tih samostan mu daje mir in dušno srečo. Tako piše njegov prijatelj baron Maisert.

Jabelka in lesnika.

V osmini čistiga spočetja je prišel papežev odpis, po kterem se ima začeti obravnava, da bo med zveličane pristet častitljivi služabnik Božji O. Bernard Marija Klausl žl. Kosenza, iz reda nar manjših bratov sv. Franciška Pavlana, ki je umerl 20. grud. 1849. — V Rimu se dva visoko čislana anglikanska duhovna pripravljata na prestop v katoliško

*) Tu je mnogo dijakov tudi drugih ver.

Cerkev. — Katoliškemu duhovnu Mak-Lauchlan-u v Glasgowu na Angleškem je bilo pred nekaj časom pod pečatom zamolčljivosti zročeni libra šterlingov, da naj se povernejo, čigar so. Duhoven naznanjeni osebi denar v pismu pošlje, ki pa spozná pisanje in duhovna pred sodbo pokliče, da naj tatú razodene. Sodnija mu ravno to zapovē in žuga; toda duhoven odgovori, da ne more povedati, kar mu je bilo pod mašnikovo zvestobo zaupano. Sodniki hočejo, da naj se s svojim škofom posvēta; duhoven pa odgovori, da v taki reči ne more noben katolišk duhoven ali škof drugač delati. Angleška sodnija je nato duhovna na 30 dni v ječo obsodila; ljudstvo pa je sodnikom z žvižgljanjem svoje zaničevanje skazovalo, kar je na Angleškem neslišano, duhovnu pa je hvalo pokalo, ko je šel iz dvorane v ječo. Tudi prenapeti protestantski dnevniki so se za duhovna poganjali zoper sodnike, in le-ti so osramoteni pri visji sodni prošili rešenja obsojencu. — „Grossmajster“ portugieških freimavrarjev je nekaj pred belgijanskim zapustil časne „lože.“ Skazal se je v svojim življenji z iztiranjem usmiljenih sester iz dežele, katero je mogel pa sam tako hitro potem zapustiti. S takim preganjanjem nedolžnosti in strežnic ubozih bolnikov je gerdi dedec vse dobre serca ranil; v deželi pa je povsod nezadovoljnost, nezaupnost do vlade in tiha upornost. (Bl. a. T.) — V Avstralii je sedanji čas že tretjina prebivavcov katoličanov. — O. Smets, iz Jezusove družbe, glasoviti apostelj amerikanskih Indijanov piše, da okoli gornjega Misura je kerstil okoli 900 otročičev in veliko odraslih; njegova tovarša Giorda in Imoda pa sta preteklo zimo kerstila čez 700 ljudi iz plemena „Cernožcov.“ — V amerikanskem mestu Bostonu imajo čudnega strica, nekega sleparja Mumlerja, kateri ne le, da duše umerlih — češ da — pred-se kliče, temveč jih še tudi fotografira in podobe prodaja. To je menda namesti nekoliko potihnilih terkavcov in mizoplescov. Amerika rodi neprenehoma „omnia genera musicorum.“ — Neki malopridnež na Nemškem je v skvernini „Schwester Adolphe“ usmiljene sestre tako nesramno obrekoval, da je mogel mogunski škof v pastirskem listu ostudne laži ovreči. Viksi pastir pravi, da ta ostudnost vse preseže, kar je kdej slišal zaničevanja, obrekovanja in laži, in da knjižura ima sicer na čelu pečat nar vsednjiši neotesanosti in nar debelši laži za vsacega olikanega človeka, da mora pa vender nagnjusne laži zavrniti zavolj miru katoličanov po vsi Nemciji, kateri bi brez tega utegnili misliti, da je v nji vender le res kaj resničnega. Velik del mogunškega mesta je nesramnega spisavca v pravdo djalo, in na povelje preiskovavnega sodnika je gerdu zapert. — V Stephanau-u, piše „Moravan,“ se je neki pijanec obesil vpricho svoje žene in 8 otrok. Ta gerdu je že od davno z vervjo krog vratu pijan domu hodil, ter je deržino strašil, ker se je obesal, pa ne obesil. Če mu je kdo branil, ga je neusmiljeno terpinčil, kakor je sploh silo gerdo delal s svojimi domačimi. Ker je posestnik že dolgo to počenjal, se deržina že ni več za to menila. 18. u. m. se je pa njegova šala v strašno resno spremenila: noge se pregnejo pod na videz obesenim, in deržina to opazivši, prereže verv, ali prepozno je bilo; bil je merv, in poklicani zdravnik je pričal, da umerl je za mervudom. Pregledovavstvo ali komisija ga je samomorivca spoznala. — Na Dunaji si je neki gerdež žile prerezal in našli so žena in otroci merviga v postelji. Neozdravljiva bolezen, pravijo, je bila vzrok, pa to ni res; sv. Nikolaja je skoz 50 let neprenehoma terpela strašno neozdravljivo bolezen, pa je svetnica. Nejevera je vzrok samomorov. Kdor vé, da za smertjo pride sodba in potlej nebesa ali pa pekcl, in da samomorec sam sebe zroči večnemu pogubljenju: ni mogoče, da bi bil tako neumen in si sam sebi nakopal terpljenje večno brez konca in kraja, ki se še časnega tako hudo boji. — Činski ali kitajski cesar je v

mal. travnu lanskega leta ponovil staro določilo, da se sme ondi katoliška vera svobodno in očitno spoznavati, in pristavlja vzrok: „Ker katoliški misijonarji nimajo družega namena, kakor le da bi to, kar je dobrega, oznanovali.“ To me je naklonilo, da sim razglasil očitno pismo, katero vsim vradnikom mojega deržavstva zapoveduje, da naj z naprej vse, kar je v prid keršanstva, skerbno pospeševajo. — Naj bi pač vse vlade in vsi deržavni možje spoznali, kakor ta nevěrnik, da katoliški verovati, vsa katoliška Cerkev s svojimi napravami noče, ne želi in ne iše prav čisto nič družega, kakor samo edino le to, „kar je dobrega.“ kar je namreč vsim in za vselej, v sedanjem in prihodnjem življenji vsakemu dobrega in osrečivnega. — Kjer ni mačke pri hiši, so redijo miši in podgane, in na Greškem se redijo roparji na suhem in na morji, da je strah, odkar je kralj mogel iz dežele.

Droblinica.

(Koliko ljudi je že umerlo.) Neki laški časnik je preštevilil, koliko pri neki meri ljudi je umerlo od Abelna do leta 1845. Po tem njegovem številu bi jih bilo umerlo med tem časom: 26 000.628.000.843.000.258.075.840 (to je 26 kvadrilijonov, 628 trilijonov, 843 bilijonov, 258 milijonov 75 tisuč 840). Četerti del jih je umerlo še pred sedmim, in polovica pred sedemnajstim letom. Od 10.000 ljudi doživi samo eden 100 let, od 1000 ljudi jih 6 doživi 62 leto, od 500 ljudi pa samo eden 80 let. Od milijarde (tisuč milijonov) ljudi, živečih na naši zemlji, jih umre vsako leto 33,333.000, toraj vsaki trenutek eden. L. T.

Droblina za Predpust.

Bil je v sedemnajstem stoletji čez sedemdesetletin lovec; kateri se pa od svoje mladosti ni dosti menil za besedo Božjo. Kadar se je namerilo, da bi bil mogel glas Gospodov poslušati, jo je iz cerkve pomuzal, ako mu je bilo moč. Zahajal pa je v neko hišo, in naletel je o zimskih večerih velikrat, da so ljudje ravno molili. V svoji nevolji jim neki dan reče: „Kako zlodja je to, da vselej zlobodrate, kadar k vam pridem.“ Po tem se za peč vsele in zapali tabak, da je bila vsa hiša v dimu. Drug večer je ravno tako naletelka, kor sim ravno omenil; nevolja ga obide, in reče: „Po naključbi vselej k vam pridem, ko ste v molitvi; pa rečem vam, da to je meni od moje mladosti zoperno: — vender naj bi že bilo, ko bi jest vedil, da nocoj mi je umreti, bi rad molil, — tako pa nočem.“ Med takim žvekanjem zapali po navadi tabak, in se usede na klop k peči.

Vsak dan je še zahajal v gojzd nad jelene; in od ondot je bil prišel tudi tisti večer. Pozabil pa je rog s smodnikom z vratu sneti. Odperl se mu je, in iz njegove pipe iskra pade ravno na smodnik; — ko bi trenil, mu strašni sopuh razterga persi do oserčja. — Le še ene minute je živel — in v tih strašnih trenutkih je še zavpil: „O prijatli moji! molite še za mene, ker moje ure so se iztekle.“ — Prec po tih besedah nesrečniga, ravno odmolivši, so šli k njemu, in našli so — merliča! — Izgledujte se nad tem, norčevavci s svetimi rečmi in zaničevavci molitve! — K.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. d. — r: Ves pripravljen, le zavoljo zadrege se je mogel spis unkrat odložiti; hvala! — G. J. L. v Ž.: Smo založništvo naznanili in upamo, da se poravná. — Sl. vredn. „Cyr. a Meth.“: Pervih 2 listov nismo prejeli. — G. B. v V.: „Napr.“ naznanuje domorodne in politiške reči itd., in izhaja po dvakrat na teden (za celo leto cena 7 gld.) — G. A. B.: Hvaležno prejeli.